

Základy kostýmu

Sepsal: Tomš Papilus Maximus

Náročnost některých kostýmů přesahuje možnosti běžných smrtelníků (mám na mysli Mistra Šikulu Ričiho vpravo, nikoliv tu slečnuJ).

Ať děláte kostým skřeta nebo elfa, základ zůstane složen vždy z principiálně podobných částí. Největší rozdíly v tom, jak kostým vypadá, dělá pak konkrétní střih (jednoduchý, křivý/propracovaný, elegantní), materiál (hnusný špinavý/kvalitní pěkný), zpracování (hrubé křivé šití / elegantní rovný zdobný steh) a zdobení (nic, krom krve, špíny, sem tam kus kůže či oceli/ vyšívaní či malování elegantních vzorů).

Ale kalhoty budou pořád kalhoty a tunika tunika. A to je to, co si teď probereme.

Aby byl kostým co proto, musí být sám o sobě oblečením. A ne jen nějakým přehozem přes normální civilní oděv (viz. „populární“ prostěradlo s dírou na hlavu přehozené přes mikinu a maskáče - to není kostým - s tím ať se jdou majitelé vycpat!). Takže nás musí chránit před počasím a lidi okolo nás před pohoršenímJ. Při jeho návrhu proto nepočítáme s tím, že pod ním budeme mít něco víc, než civilní spodní prádlo, fusekle a možná boty. I když správný fajnšmekr si udělá i skřetí trenčleJ.

Kvalitní kostým vás zahřeje i v nepříznivém počasí.

Počítáme také s tím, že na bitvě může být nejen pěkně teplo, ale také docela zima a třeba i pršet. Nezapomeneme proto počítat s možností přidání teplých vrstev (Zde si už můžeme v kritickém případě pomoci moderním svetrem. Kvalitní kostým se ale pozná mimo jiné tak, že to na něm buď nebude znát, nebo to nebude potřebovat, protože k němu patří i kostýmové teplé vrstvy.). Dešti se brání o poznání hůř. Pořádnou ochranou je dobře naimpregnovaná kůže - ale ta se ne vždy hodí ke kostýmu, který chceme. Proto doporučuji otužování a nebo používání vlněných látek, které hřejí i za mokra. To vám ušetří i práci s teplými vrstvami. Zato to ale pěkně protáhne vaši peněženku.

Ne všechny části kostýmu je třeba šít od nuly. Něco se dá získat jednoduchým přešitím starého oblečení. To platí hlavně pro kalhoty. Hodně se dá také vyřadit na kožené bundě, ze které se dá udělat nejen třeba vesta, ale já z ní mám i sukni.

Co se hodí?

Jak jsme si přečetli v článku o stylizaci kostýmu, měl by kostým vypadat na to, co hrajeme. Proto první co uděláme, než se pustíme do úvah o tom, jak bude kostým vypadat, bude úvaha o tom, co je naše postava (to co hrajeme a na co děláme kostým) zač.

Je to spíše milovník bitevní vřavy, nebo rychlý průzkumník a člen guerillových jednotek? V prvním případě by měl být náležitě obrněn. V druhém naopak jen lehce a jeho oděv by mu měl umožňovat snadný pohyb těžko prostupným terénem. Je to pěšák? Nebo je to jezdec (v bitvě zrovna opěšalý)? Jezdec musí mít kalhoty a rozparky na tunikách, zbrojích a varkočích tak, aby mohl na koni vůbec jezdit! Mimořádně.. i kyrsy nebo plátové nohy existují buď pěchotní, nebo jezdecké...ale to je už spíš pro fajnšmekry.

*Kostým musí odpovídat tomu, co hraje! Kdo to nepoznal, tak tohle je Gandalf **J**.*

K tomu pak samozřejmě přidejte rasu (viz. článek Stylizace), za kterou jedete a uvidíte, že řada možností, co na kostým dát se vám sama eliminuje jako nevhodná, protože v sukni se na koni prostě moc jezdit nedá.. Barvičky vám pak z 60% nadiktují pravidla bitvy **J**. Snažte se je prosím dodržovat, jinak může být hra dosti nepřehledná. Ideálem je, aby bylo poznat kdo je kdo i bez barvy kostýmu. A jde to a ne, že ne. Ale velká část kostýmů má bohužel k ideálu daleko **L**. Koho pak budou napadat spojenci, v domnění že je nepřítel, ten má smůlu – zásahy platí i od spojenců. Měl si udělat pořádný kostým.

Na některých akcích je možno barevnou kázeň lehce porušit (na B5A jen po předchozí domluvě) – ale něco za něco – kostým v jiné barvě by měl být už opravdu co proto – zde garda krále Elfů na B5A 2006. Všimněme si mimochodem, jaký dojem udělá jednoduché opakování téhož (celkem jednoduchého) kostýmu – uniforma. Zde prostá bílá tunika a červený svršek. Kalhoty a další části kostýmu si dodal každý vlastní.

K barvám a znakům ještě dodám jednu věc. Po republice existuje řada skupin, které mají své barvy a znaky. Pokud si chcete nějakým znakem atp. ozdobit kostým (nebo třeba štít), dobře važte, ať nepoužijete něco, co už někdo používá. Sic budete nabodnuti na kůl právoplatným(i) majiteli erbu. Takže znaky nekopírujte, ale vymýšlejte vlastní a kontrolujte, zdali je už někdo nepoužívá. Opatrně i s kopírováním znaků z různých počítačových her atp. Nejsou zrovna vhodné, protože vyvolávají nepatřičné asociace (znak z Comand&Conquer v akci ze Středozemě je poněkud trapný..). Jistotou jsou pak samozřejmě znaky národů z jednotlivých bitev, se kterými zapadnete skvěle.

Nezapomeňte ani na „drobnosti“, které ale často rozlišují kostým kvalitní od nekvalitního. Nějak vhodně vyřešte obutí (viz. patřičný článek), rukavice (zase další článek), ale i nátepníky a zbroj vůbec, brašny a čutory, zbraně,.. Tohle všechno by mělo odpovídat tomu, co hrajete. A to jak stylem (elf se skřetí šavlosekerou je určitě špatná kombinace), tak kvalitou zpracování. Ošklivá hokejka s trubkou mirelonu na čepeli spolehlivě pohřbí pěkný kostým. Pěkná zbraň naopak pozvedne.

Kostým postupně doplňte o nějaké ozdoby a více, či méně praktické doplňky a snažte se, aby byl kostým opravdu „živý“ - tedy aby měl svou logiku (každá věc na něm má svůj účel) a aby byl funkční (nejen, že se v něm bude dát chodit, ale ve správném skřetí se musí dát spát kdekoliv a kdykoliv – třeba i v příkopěJ)

Skladba kostýmu

Kostýmy mají obecně velmi podobné složení. Základ většinou tvoří spodní tunika s dlouhým rukávem a kalhoty/nohavice/sukně/nic. Přes tyto spodní vrstvy pak jsou další části oděvu – svrchní tuniky a kabátce,

zbroje, atp. Pomineme-li kostýmy na mnichy atp., skoronahé berserky a několik zvláštních případů, je toto v zásadě univerzální pravidlo.

Jak vidíte, i vespod takhle pěkně zakukleného a „nepřehledného“ skřeta, jako je Raia, se nakonec najdou černé kalhoty a hnědá tunika. Stačí pak přidat jen vhodný make-up, nátepníky, sukni (to sou ty cáry kolem pasu), dozdobit, trochu zbroje, brašny a nátepníky + v tomto případě hrb a máte skřeta jedna báseň.

Navíc je nutno konstatovat, že čím více vkusně sladěných vrstev, tím vypadá kostým efektněji. Samotná tunika s kalhotami/nohavicemi je dobrá leda pro nějakého vidláka, kterého opili verbíři v hospodě a nahnali rovnou na bitevní pole, aby se nepřítel něčím zabavil, než konečně přijdou opravdoví vojáci. Ti totiž mívají +/- uniformy (i když tento termín je třeba u vrků dost nevhodný) a většinou aspoň nějakou zbroj. Jen blbec, berserk, nebo úplný chudák jde do boje bezzbroje. A chudáky zas panstvo nažene do uniforem, aby je mohlo trochu ovládat a bylo poznat, kdo je kdo. Kdo se v nich má taky vyznat, né?

Co se tedy dá použít?

Spodní vrstvy, které vás „oblékají“ se mohou skládat z těchto částí – tuniky a jejích obdob, kalhot, sukň.

Tunika tvořila základ oděvu po celý raný středověk a její obměny se vyskytují po celou lidskou historii jako různé košile, trika atp. Ne vždy se to, co zde nazýváme tunika, nazývá tunika, ale to pro nás není vůbec důležité.

Pro nás bývá tunika absolutním základem kostýmu. Někdy jí můžeme nahradit košilí.

Tunika může mít různě složitý střih od úplně jednoduchých a nezdobených (ty spodní), po hojně zdobené až běda (ty svrchní). Rukávy jsou buď dlouhé (u spodních snad vždy; pak doporučuji stahovat je nátepníkem, aby v boji nepřekážely), nebo krátké k lokti. Výstřih je na šněrování nebo na knoflíky a délka může být od kotníků až po zadek. Pak mluvíme ale spíš o košili nebo kdo ví o čem.

Pokud je tunika krátká, je nezbytné mít k ní kalhoty, nebo by vám byl vidět zadek **J**. Pokud je dlouhá aspoň po kolena, kalhoty ani nohavice být nemusí. To platí pochopitelně jen pro tuniku bez rozparků.

Pokud má tunika rozparky, kalhoty už to většinou chce (zase – abychom nepohoršovali). Rozparky děláme porůznu. Jezdecké tuniky musí mít rozparky minimálně vpředu i vzadu, u ostatních si můžeme dovolit rozparek dát dle libosti.

Vždy vám musí tunika umožňovat volný pohyb! Proto ji, pokud nepoužijete rozparky, udělejte vždy dostatečně se rozšiřující, aby vás neomezovala a my mohli udělat hodně dlouhý krok (udělejte dostatečně velké klíny).

Základní nepřilíš zdobená tunika s dlouhým rukávem by měla tvořit spodní vrstvu oblečení, přes kterou pak přijdou další vrstvy (svrchní zdobená tunika, zbroj, vesty,...). Dělejme ji v nějaké nevýrazné barvě (světlá až bílá, černá, hnědá,...) ať se netluče se zbytkem kostýmu. Ten totiž můžete hojně obměňovat podle toho co zrovna hrajete, a spodní tunika při tom může zůstat původní.

Tuniku si musíte ušít (sami, nebo od švadlen atp.).

Konkrétní střihy najdete na následujících stránkách:

<http://curiavitkov.cz/prace37.html> vůbec celé tyto stránky jsou velmi poučné!

<http://www.kostym.cz/> - sekce spodní šat

<http://vera.spi.cz/remeslnik/denik.html>

Kalhoty či nohavice pak tuniku doplní. Holé nohy nepůsobí příliš důstojně a tak bych je doporučil nechat je ke zvlášť odůvodněným případům. Slušný voják by kalhoty nebo nohavice mít měl.

Kalhoty se dají pro naše účely velmi dobře „našmelit“ použitím nějakých starých uplých kalhot s nevýraznými švy. Rozhodně nepoužívejte tepláky, vypadají jako tepláky, ať děláte, co děláte. Stejně tak maskáče, modré jeansy a vůbec jeansy na kterých je vidět, že to jsou jeansy,... Použit se dají úspěšně kamaše. Šití kalhot či nohavic je náročnější cestou, která v tomto případě není nezbytná (ale cení se). Kalhoty můžete šmelit tím víc, čím méně je z nich vidět. Když je to jen 10cm u kolenou, mezi škorňemi a spodkem tuniky, tak je to pochopitelně něco jiného, než když máte jen košili a nízké boty.

Bruchy si dělat nemusíte. Ale můžete **J**.

Střihy na nohavice a podobně najdete na:

<http://curiavitkov.cz/prace37.html>

<http://www.kostym.cz/>

<http://vera.spi.cz/remeslnik/denik.html>

Střih na kalhoty najdete v Burda magazínu...

Sukně se používá zdaleka ne tak zřídka, jak by se mohlo zdát. Je nošena buď samostatně, nebo přes kalhoty (ta přes kalhoty pak mívá řadu rozparků. Na zbytku těla je tunika nebo košile, jejíž spodek bývá pod suknicí.

Suknici získáte buď přešitím nějaké staré sukně, nebo ušitím z gruntu nové. Její střih je jednoduchý. V zásadě se skládá ze dvou lichoběžníků, jejichž užší strana je polovina obvodu vašeho pasu a širší strana délka vašeho kroku v místě, kam dosahuje suknice (když ji máte po kolena, tak vzdálenost kolen od sebe při dlouhém kroku, když po kotníky, tak vzdálenost kotníků) – prostě vás ta sukně nesmí omezovat v pohybu!

Další střihy najdete zase v Burdě, ale zrovna sukni byste mohli zvládnout vymyslet sami holenkové... o dámách nemluvě.

Na spodní vrstvu patří další vrstvy, které už dělají vzhled a funkci obleku. Jako **vnější vrstvy** se používají: další tuniky a kabátce, varkoče, kápě, pláště, různé formy zbroje (i ve více vrstvách – například vycpávanice, přes ní kroužková zbroj a na ní pár plátových doplňků a varkoč,...),..

Vnější tuniky bývají o něco kratší než spodní vrstva, bývají náležitě zdobené, většinou s krátkým rukávem.

Vnější tuniky si musíte, stejně jako vnitřní, sami ušít/nechat ušít.
Střihy tamtéž, jako u spodní tuniky, jen v jiných kapitolkách

Varkoč je jednoduchý přehoz přes tělo. Jeho vzhled je kompletně podřízen snaze o identifikaci nositele (proto vznikl). Je proto kompletně v barvě rodu s velkým erbem. Protože bývá nošen jako úplně poslední vrstva i přes zbroje (zde pak chrání zbroj před rozpalováním od sluníčka), je tomu náležitě stříhově přizpůsoben. Jde o prostý obdélník látky, který má uprostřed díru na hlavu. Takto se přehodí přes tělo a v pase stáhne páskem. Je dlouhý obvykle po kolena. Bývá různě široký. Někdy se boky varkoče sešijí k sobě.

Varkoč je ideální prostředek pro barevné doladění kostýmu. Pokud chcete jet za lidi nebo elfy na různé bitvy (kde mohou mít různé barvy), stačí jen počítat u kostýmu s varkočem a ty mít třeba dva nebo tři. Jejich výroba je velmi levná a jednoduchá a zbytek kostýmu zůstává stejný. Varkoč v barvě národa splňuje požadavek na 60% v barvě národa na našem B5A. Pokud má samozřejmě rozumné rozměry...

Varkoč si musíte ušít opět sami.

Střihy: Tady pozor. Zatím jsem mluvil jen o prostém obdélníku. Ale není nutné se takto omezovat. Spodní lem může být všelijak tvarovaný, stejně jako ramena mohou být buď rozšířená, nebo jinak upravená. I prostý obdélník bývá často sešit z různě barevných kusů tak, aby vznikl buď púlený (každá půlka jinak barevná) nebo čtvrcený (šachovnice 2x2) varkoč.

Kápě je doplněk kostýmu, který nejen že pěkně vypadá, ale navíc má citelný přínos v chladu a dešti. Ač se to nezdá, tak přes ramena odchází velké množství tepla a naopak na ně padá velké množství vody když prší. Kápička vás pěkně zahřeje a lehce ochrání před vodou. Je proto vhodné ji šít z látek silnějších a teplejších (vlna, nebo ze sametu či dyftýnu, ale často stačí i obyčejná bavlna, len atp.). I kápi si musíte ušít sami.

Střihy:

<http://www.kostym.cz/>

<http://vera.spi.cz/remeslnik/denik.html>

Plášť je část obleku na bitvu, který v boji budete jedině proklínat. Zachytává se, zatěžuje, motáte se do něho. Prostě děs. Proto ho do boje pokud možno nenosíme. Akorát bychom si ho zničili. O to více ho ale budete milovat večer při cestě z hospody, nebo při sezení u ohně. Plášť vyrobený ze sametu či dyftýnu zahřeje opravdu krásně (tenký plášť je k ničemu) a pokud si k tomu ještě pořídíte kápi z toho samého materiálu, budete i při teplotách okolo nuly celkem v teple. Plášť ze silné vlny by zase měl zahřát i mokry (dyftýn/samet je třeba před vodou chránit).

Minimum je plášť půlkruhový (menší je na nic), kruhy a $\frac{3}{4}$ kruhy jsou teplejší, ale dražší na výrobu a větší na skladování. V tomto bodě si dovoluji upozornit, že cena, skladnost a extrémní váha při nacucání vodou jsou největší záporné stránky pláště. Sám mám $\frac{3}{4}$ plášť z dyftýnu – spotřeboval jsem asi 5-6m látky a zabírá to čtvrtku batohu. Když se nacucá vodou, má pěkných pár (desítek) kilo...

S délkou pláště opatrně. Delší vypadá lépe a víc zahřeje, ale zase se o něj snáze zakopne. Proto většina lidí volí délku cca kousek nad kotníky.

Plášť nemusí být jen strohá kruhová výseč. Jeho součástí může být přišitá kapuce (střih jako na kápi), nebo zdvojení látky na ramenou tak, jako je to třeba na soudcovském taláru (pak více hřeje – efektní je udělat druhou vrstvu z kožešiny), nebo můžete udělat plášť přímo s přišitou celou kápi (tedy zdvojení na ramena + kapuce). Kápě může mít i jinou barvu. Inspiraci najdete třeba na stránkách <http://shop.larp.cz/>.

Nějaký ten pěkný lem se samozřejmě taky neztratí.

Plášť si musíte pro změnu ušít taky sami (nebo nechat ušít) a střihy najdete na

<http://curiavitkov.cz/prace37.html>

<http://www.kostym.cz/>

A konečně pár poznámek ke **zbrojím!** Pokud nosíte kovovou zbroj (kroužky, pláty,..), poříďte si jednu tuniku ze silnější látky, nebo prošívanici speciálně pod zbroj. Zbroj totiž nejen zasvíní své okolí od oleje a rzi, které se dají jen těžko vyprat, ale občas i trochu dřev, nebo tlačí, což je nepříjemné jak pro vás, tak pro nějaké fajnové spodní tuniky, které to nemusí vydržet. Takže jednu hrubou silnou vrstvu těsně pod zbroj.

Kostým dokončíme koženým opaskem s nějakou tou brašnou, nátepníky, rukavicemi a nějakým obutím. O všem krom pásků tu někde okolo pojednávají zvláštní články. Pokud ještě ne, tak brzo budou **J**. A na pásek snad návod nepotřebujete. Pěkné přezky se dají koupit buď v second-handech s nějakými starými pásky, nebo ručně kované od kovářů (třeba na šerm. burze) a něco mají v různých Řempech a Kutilech atp...

Materiály

Materiály používáme buď 100% přírodní, nebo alespoň tak vypadající. Snažíme se vyhnout elastickým materiálům a vůbec všemu modernímu!!! Dobrá je vlna, která hřeje i ve když je mokrá (ale je dost drahá), příjemný dobře vypadající na spodní vrstvy je len, honosně pak působí samet, nebo levnější obdoba – dyftýn. Bavlna pak samozřejmě všechno jistí **J**. Cenově zajímavou alternativou k čistému lnu je směs bavlny a lnu za cca polovinu ceny. Látky se dají koupit levně i draze. Celkem levně je v mají třeba v Praze v Mráz látky (Haškova na P7 nebo Košická na P10). V té Haškově mají i krám s odřezky, zbytky a druhou jakostí, kde se dá sehnat dyftýn s trochou štěstí i za 60,- za běžný metr apod...

Závěr

Cílem tohoto článku bylo systematicky popsat, na co je třeba dbát při navrhování kostýmu, z čeho se takový kostým skládá a kde brát inspiraci a podklady pro jeho výrobu. Doufám, že se mu to podařilo. Konkrétní návody na tuniky atp. psát nebudeme, neb jich je na internetu spousta. Na ty nejlepší jsou odkazy přímo v tomto článku. Další zajímavé linky najdete v sekci Odkazy na našich stránkách. Inspirovat se taktéž můžete od ostatních hráčů a CP, a to buď přímo na akcích, nebo třeba z fotografií. Jen bych vás chtěl poprosit, abyste se od ostatních jen inspirovali. Abyste bezhlavě nekopírovali. Všichni se snažíme mít kostým něčím originální a cizí kostým, pro který jsme byli inspirací, potěší, kopie našeho kostýmu našťve!

V článku jsou použity fotografie těchto laskavých autorů, kteří mi je dovolili použít .Díky Vám, pánové!
Doufám, že jsem někoho nevynechal.:

Skot - <http://skot.dzavy.net/main.php>

Ramirezcat - <http://ramirezcats.hofyland.cz/index.html>

----- Konec -----